

การนำนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญไปปฏิบัติ: ศึกษากรณี ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง*

พงศกร พงศ์รัตนพร**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญไปปฏิบัติ ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ 2 แนวทาง คือการค้นคว้าเอกสาร และการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์รายบุคคลแบบเจาะลึก ตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญ ส่วนควบคุมพิเศษ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง จำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญไปปฏิบัติ ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง เกิดจาก 4 ด้านคือ อาคารสถานที่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน กฎหมายระเบียบข้อบังคับ และขวัญกำลังใจเจ้าหน้าที่

คำสำคัญ: การนำนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญไปปฏิบัติ

บทนำ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 เป็นต้นมากรมราชทัณฑ์ได้มีนโยบายในการจัดตั้งเขตควบคุมพิเศษขึ้นในเรือนจำ/ทัณฑสถานต่างๆ เพื่อเป็นสถานที่สำหรับการควบคุมผู้ต้องขังที่มีลักษณะพิเศษ กล่าวคือเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่มีลักษณะเป็นผู้ร้ายรายสำคัญและผู้มีอิทธิพล แยกการควบคุมออกจากผู้ต้องขังอื่นๆ ผู้ต้องขังรายสำคัญมีการกระทำหรือมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาในการควบคุมของเรือนจำและทัณฑสถานเป็นอย่างมากตลอดจนมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นอย่างมากมายตลอดเวลา เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว กรมราชทัณฑ์จึงมีนโยบายในการจัดตั้งแดนความมั่นคงสูงในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อใช้ควบคุมและให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังกลุ่มนี้โดยเฉพาะ ภายในแดนความมั่นคงสูงจะใช้มาตรการควบคุมที่เข้มงวดและมุ่งเน้นถึงกิจกรรมที่ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังภายใต้กรอบความคิดในการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยให้แก่สังคมสูงสุด ผู้วิจัยจึง

*บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง การนำนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง

**นักศึกษาลัทธิสุตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

มีความสนใจศึกษาการนำนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญไปปฏิบัติของทัณฑสถาน
บำบัดพิเศษกลาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการนำนโยบายในการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญไปปฏิบัติ ปัญหาและอุปสรรค
การนำนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญไปปฏิบัติ รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาและ
อุปสรรคในการนำนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญไปปฏิบัติของทัณฑสถานบำบัดพิเศษ
กลาง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะภายในพื้นที่ส่วนควบคุมพิเศษ ทัณฑ-
สถานบำบัดพิเศษกลาง

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ภายใน
ส่วนควบคุมพิเศษ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ในด้านการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญ

ขอบเขตด้านระยะเวลา ช่วงระยะเวลาที่ศึกษาคือ เดือนธันวาคม 2555 - กุมภาพันธ์
2556

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญ รวมถึง
ปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญ ตลอดจนแนวทางการแก้ไข
ปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญไปปฏิบัติของทัณฑสถาน
บำบัดพิเศษกลาง

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เมธี ทรัพย์ประสพโชค (2554) ศึกษาการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน
ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ความเสมอภาคของเด็กและ
เยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กต่อการนับบริการการศึกษา และหลักสูตรเหมาะสมและการนำ
ไปประยุกต์ใช้ได้จริงสามารถบรรลุวัตถุประสงค์

รณภรณ์ เอกฉันทน์ (2549) ศึกษาระดับความเครียดของผู้ต้องขังคดียาเสพติดแดน
ความมั่นคงสูง: กรณีศึกษาเฉพาะทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังใน
แดนความมั่นคงสูงมีความเครียด จากเรื่องของคดี และกำหนดโทษ

ยุวพร วิชัยดิษฐ (2548) ศึกษาการปรับตัวของผู้ต้องขังโทษตลอดชีวิตในเรือนจำ ความมั่นคงสูง ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าผู้ต้องขังโทษตลอดชีวิตส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการกระทำผิดก่อนถูกจับกุม ส่วนใหญ่เคยกระทำผิดมาก่อน สามารถปรับตัวในเรือนจำได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัย 2 วิธีในการดำเนินการวิจัย ได้แก่

1. วิธีวิจัยเอกสาร โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการนำนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญไปปฏิบัติ

2. วิธีวิจัยสนาม มีสาระสำคัญดังนี้

ประชากรของการวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง จำนวนทั้งหมด 212 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกเฉพาะผู้ปฏิบัติงานในส่วนควบคุมพิเศษ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง จำนวน 5 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมระหว่างเดือน ธันวาคม 2555 - กุมภาพันธ์ 2556

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ จะถูกนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญไปปฏิบัติของทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 ด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ สถานที่ไม่เอื้อต่อการควบคุม เนื่องจากมีสภาพเก่าทรุดโทรม เทคโนโลยียังไม่เพียงพอ และยังไม่ได้รับการแก้ไข

ด้านที่ 2 ด้านเจ้าหน้าที่ ได้แก่ มีการโยกย้ายเปลี่ยนตัวผู้ปฏิบัติงานบ่อยครั้งเกินไป การทำงานไม่ต่อเนื่อง ที่สำคัญอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในแดนความมั่นคงสูงไม่เพียงพอ อีกทั้งยังถูกข่มขู่ จากผู้ต้องขังรายสำคัญอีกด้วย

ด้านที่ 3 ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ได้แก่ เป็นกฎหมายที่ออกมานานมากแล้ว ไม่มีการแก้ไข ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและสอดคล้องกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรายสำคัญ

ด้านที่ 4 ด้านสวัสดิการเจ้าหน้าที่ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและกรมราชทัณฑ์
อย่างจริงจัง

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคของการนำนโยบายการควบคุม
ผู้ต้องขังรายสำคัญไปปฏิบัติของทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง เกิดจาก 4 ด้านคืออาคารสถานที่
เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน กฎหมายระเบียบข้อบังคับ และขวัญกำลังใจเจ้าหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับ
เพราะฉะนั้นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค การนำนโยบายการควบคุมผู้ต้องขังไปปฏิบัติ
ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ควรดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากด้านต่างๆ
ไปพร้อมๆ กันทุกด้าน เช่น ควรเลือกเรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่มีศักยภาพในการควบคุมผู้ต้องขัง
รายสำคัญ เป็นเรือนจำควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญโดยเฉพาะ และทุกอย่างควรควบคุมด้วย
เทคโนโลยี อีกทั้งจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานต้องมีเพียงพอ ควรจัดสรรเจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติ
ที่เหมาะสม ต้องมีความรู้ความสามารถ และที่สำคัญต้องมีคุณธรรมและจริยธรรม ควรมีการ
ปรับปรุงและแก้ไข กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับที่ชัดเจน รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงควรให้ความ
สนใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในแดนความมั่นคงสูง และควรพิจารณาความดีความชอบให้กับ
ผู้ปฏิบัติงานในแดนความมั่นคงสูงเป็นกรณีพิเศษ

บรรณานุกรม

- เมธี ทรัพย์ประสพโชค. (2554). การนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุวพร วิชัยดิษฐ. (2548). การปรับตัวของผู้ต้องขังโทษตลอดชีวิตในเรือนจำความมั่นคงสูง: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รณกรณ์ เอกจันทร์. (2549). ระดับความเครียดของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในความมั่นคงสูง: กรณีศึกษาเฉพาะทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.